

Svetski dan zdravlja, 7. april 2020. godine

Institut za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut”, uz podršku Ministarstva zdravlja Republike Srbije i Svetske zdravstvene organizacije – Kancelarije za Srbiju, svake godine obeležava 7. april, Svetski dan zdravlja, kao jedan od značajnih datuma iz Kalendara javnog zdravlja. Slogan ovogodišnjeg Svetskog dana zdravlja je: „Podržite medicinske sestre i babice”.

Svetski dan zdravlja 2020. godine naglašava značajnu ulogu medicinskih sestara i babica u pružanju zdravstvene zaštite širom sveta i poziva na podizanje kapaciteta kako bi se obezbedila bolja podrška zdravstvenom sistemu. Povodom Svetskog dana zdravlja ove godine biće objavljen prvi globalni izveštaj o sestinstvu u svetu. Ovaj izveštaj će pružiti uvid u globalnu sliku trenutnog broja medicinskih sestara i potreba za jačanjem radnih kapaciteta u cilju jačanja zdravstvenog sistema. Izveštaj predstavlja osnov za prikupljanje podataka, dijalog i zagovaranje, dalja istraživanja i ulaganja u zdravstvenu radnu snagu za buduće generacije. Izveštaj za babice biće pripremljen tokom 2021. godine.

Medicinske sestre i babice predstavljaju gotovo 50% globalne zdravstvene radne snage. Na svetskom nivou postoji nedostatak svih profila zdravstvenih radnika, a više od 50% trenutnog nedostatka zdravstvenih radnika čine medicinske sestre i babice. Da bi sve zemlje dostigle treći milenijumski cilj održivog razvoja o zdravlju i blagostanju, Svetska zdravstvena organizacija (SZO) procenjuje da će svetu do 2030. godine biti potrebno dodatnih devet miliona medicinskih sestara i babica. Medicinske sestre imaju ključnu ulogu u promociji zdravlja, prevenciji bolesti i pružanju primarne zdravstvene nege i zdravstvene nege u zajednici. Medicinske sestre i babice su često prvi, a ponekada i jedini zdravstveni radnici koje ljudi vide, a kvalitet njihove procene nege i nege u procesu lečenja je od presudnog značaja. Deo su lokalne zajednice deleći njenu kulturu, snage i ranjivosti i na taj način mogu da oblikuju i pruže efikasne intervencije za ispunjavanje potreba pacijenata, porodica i zajednica.

Ciljevi obeležavanja ovogodišnjeg Svetskog dana zdravlja su:

- Da se skrene pažnja i uvaži rad i požrtvovanost medicinskih sestara i babica čija je uloga u pružanju zdravstvene zaštite neprocenjiva.
- Da se naglasi značaj kontinuiranog usavršavanja medicinskih sestara i babica.
- Da se pruži podrška ulaganjima u medicinske sestre i babice.

Poziv na akciju stanovništvu, donosiocima odluka i zdravstvenim radnicima

Poziv na akciju stanovništvu

1. Medicinskim sestrama i bobicama treba pokazati zahvalnost za njihov rad.
2. Pozvati lokalne lidere da učine više kako bi podržali medicinske sestre i babice i omogućili im da rade u punom potencijalu.

Poziv na akciju donosiocima odluka

1. Uložiti u obrazovanje i zapošljavanje medicinskih sestara i babica, tako da univerzalna zdravstvena pokrivenost postane realnost svuda.
2. Osnajiti uticaj medicinskih sestara i babica čime će se poboljšati zdravstvene usluge.
3. Preduzeti korake za poboljšanje prikupljanja podataka o radnoj snazi kako bi se bolje organizovali resursi i izvršile promene tamo gde je najpotrebnije.

Poziv na akciju zdravstvenim radnicima

1. Iskazati poštovanje prema medicinskim sestrama, bobicama i ostalim zdravstvenim radnicima.
2. Uvažiti njihove ideje i stavove.
3. Uključiti medicinske sestre i babice u odlučivanje.

Medicinske sestre i babice u Republici Srbiji

Prema podacima Komore medicinskih sestara i zdravstvenih tehničara Srbije (KMSZTS) iz registra članova za 2020. godinu registrovano je 85.347 medicinskih sestara-tehničara koji rade u zdravstvenom i socijalnom, državnom i privatnom sektoru. Broj članova prema ograncima: Beograd – 22.700, Vojvodina – 21.298, Niš –15.798, Užice – 8.786, Kragujevac – 14.225, Kosovo i Metohija – 2.540. U ovom registru nema izdvojenih podataka za babice, što prema nekim ocenama ukazuje da je to kod nas „nevidljiva” profesija. Diplomiranjem stiču stručni naziv strukovna medicinska sestra – babica (viša stručna sprema) i medicinska sestra – babica (srednja stručna sprema), što je u svetu nepoznata profesija (ili je medicinska sestra ili je babica).

Broj medicinskih sestara i babica u Republici Srbiji prikazan je u publikaciji Zdravstveno statistički godišnjak Republike Srbije (2018) Instituta za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut”.

<http://www.batut.org.rs/download/publikacije/pub2018.pdf>

Krovna strukovna asocijacija za medicinske sestre je Međunarodno veće medicinskih sestara (*International Council of Nurses, ICN*), a za babice Međunarodni savet babica (*International Confederation of Midwives, ICM*). Kod nas ima veliki broj registrovanih strukovnih udruženja, a izdvajaju se dva sa najvećim brojem članova: Udruženje medicinskih sestara i babica Srbije i Savez udruženja zdravstvenih radnika Srbije – Društvo medicinskih sestara.

U narednom periodu, u toku ove godine koja je od strane SZO proglašena za godinu medicinskih sestara i babica, i kasnije, neophodno je da se status i položaj medicinskih sestara uredi zakonskom regulativom: izradi zakon o sestinstvu ili zdravstvenoj nezi, pravilnik koji definiše standarde i normative usluga koje pružaju medicinske sestre i babice, kao i da se revidiraju postojeći pravilnici, izrade protokoli i procedure za određene usluge koje pružaju medicinske sestre i babice, kao i standardi formalnog i neformalnog obrazovanja za medicinske sestre i babice.